

COVID-19 Sürecinde Tıp Eğitimi ve Atılım Üniversitesi Tıp Fakültesi Deneyimi

Medical education during COVID-19 pandemic and experience of Atılım Medical School

Uğur Gönüllü* (ORCID:)

Necla Tulek* (ORCID:)

İpek Gönüllü* (ORCID:)

* Atılım Üniversitesi Tıp Fakültesi, Ankara, Türkiye.

Sorumlu Yazar: Uğur Gönüllü, E-Posta: xx

Özet

COVID-19 pandemisi sadece bir sağlık sorunu olmakla kalmamış, tüm dünyada toplumlar, ülkeler, ekonomi üzerinde belirgin şekilde etkisi olmuş ve sistemlerde olduğu gibi tıp eğitimi de dahil olarak eğitimde de majör kesintiye yol açmıştır. Tıp Fakültelerinin kapatılması tüm dünyada üniversitelerde tıp eğitiminin uzaktan eğitim yöntemleri yoluyla verilmesine yol açmıştır. Ülkemizde üniversitelerde yüz yüze eğitime ara verilmesinin hemen ardından üniversitemiz hızla organize olmuş ve tıp fakültemizde iki hafta sonra uzaktan eğitime başlanmıştır. Tüm teorik dersler programa göre zamanında verilmiş, sınavlar çevrim içi yapılmış fakat laboratuvar uygulamaları ertelenmek zorunda kalmıştır. Bu yazıda COVID-19 pandemisi süresince deneyimimiz ve eğitimi sürdürmek için çabalarımızı özetlemeye çalıştık.

Anahtar sözcükler:

Tıp eğitimi, Uzaktan eğitim, COVID-19

Keywords:

COVID-19, Medical education, Distance learning
Gönderilme Tarihi
Submitted:07.09.2020
Kabul Tarihi
Accepted: 20.11.2020

Abstract:

The COVID-19 pandemic has not been only a health problem, it has had a worldwide noticeable impact on the societies, countries, global economy, and caused major disruption of systems as well as education including medical education. The closure of medical schools has led to universities to deliver medical education through distance learning methods all around the World. Soon after suspension of face-to-face education at universities in our country, our university was organized rapidly and we started to distance based learning in school of medicine after two weeks. All the theoretical course were given according to the schedule in time and

the exams had to be made online but laboratory applications had to be postponed. In this review, we tried to summarize our experience and our efforts to sustain the education during to the COVID-19 pandemic.

Giriş

COVID-19 pandemisi milyonların sağlığını ve sağlık sistemlerini etkilemekle kalmamış, ekonomik,

sosyal ve eğitim alanlarında da çok önemli sorunlara yol açmıştır (1). Tıp eğitimi uzun bir süreç olup, öğrencilerin bilgi, beceri ve tutumlarını geliştirmeye yönelik, iyi yapılandırılmış bir programa ve preklini- klinik aşamalara dayanmaktadır. Günümüzde tıp eğitiminde klasik eğitim sisteminden çok öğrenci temelli, interaktif yöntemlerin daha fazla kullanıldığı, problem çözmeye yönelik, takım temelli çalışmalara ağırlık veren programlara yönelme vardır (2). Son yıllarda eğitimde teknolojiden yararlanmak, kompüterize anatomi laboratuvarları gibi uygulamaları kullanmak artsa da halen tıp eğitimi daha çok yüz yüze eğitimle gerçekleştirilmektedir (3). Bu nedenlerle COVID-19 pandemisinde tıp eğitiminin en çok etkilenen alanlardan biri olması kaçınılmaz bir sorun olarak karşımıza çıkmıştır (4, 5).

Atılım Üniversitesi Tıp Fakültesi 2019-2020 yılında ilk öğrencilerini kabul etmiştir ve tümüyle İngilizce olarak uluslararası eğitim vermektedir. İngilizce hazırlık aşamasını geçerek birinci sınıfa başlayan 48 öğrencimizin 25'ini uluslararası öğrenciler oluşturmaktadır. Eğitim programımız komite sistemi ve yatay-dikey entegrasyon, klasik ders anlatımının yanında grup tartışmaları, ilk günlerden hastane ortamı ile tanışma ve simülasyon laboratuvarlarında eğitimi kapsayacak şekilde yapılandırılmıştır. Eğitim programımızda ilk komitede kişisel koruyucu donanım kullanımı, el yıkama klinik beceri uygulamaları ve geçmiş pandemilerle ilgili giriş dersi mevcuttur.

Aksiyon

Çin'den ilk olguların bildirilmesinin hemen ardından COVID-19 ile ilgili bilgiler ve dünyadaki gelişmeler öğrencilerimizle paylaşılmıştır. Bunlar öğrencilerimizin kendilerini ve çevrelerini koruma konusunda hazırlıklı olmasını sağlamıştır.

Ülkemizde ilk COVID-19 olgusunun 11.03.

2020'de tespitinin ardından Yüksek Öğrenim Kurulu (YÖK)'nun kararı ile tüm üniversitelerde eğitime ara verilmiştir. İlk bir hafta yaşanan panik ardından hızla Üniversitemizde ve Fakültemizde eğitime nasıl devam edilebileceği çalışmaları yapılmıştır. Üniversitemizin bir kampus üniversitesi olması, Uzaktan Eğitim ve Eğitim Teknolojileri Koordinatörlüğünün olması bir avantaj olarak karşımıza çıkmıştır. Bir hafta içinde tüm öğretim üyelerimiz uzaktan eğitim programlarını kullanma konusunda eğitimlerini tamamlamış ve öğrencilere eğitim vermeden önce pratik yapmışlardır. Kalan son iki komitede görevi olan eğitimcilerle hızla bir planlama yapılmış, pratik uygulamalar YÖK tarafından yeni bir karar alınıncaya dek ertelenmiştir. Fakültemizde yeniden eğitim (uzaktan) 30 Mart 2020 tarihinde başlamıştır. Teorik eğitimler önceden belirlenmiş programa uygun olarak gün ve saatinde "zoom" aracılığı ile yapılmıştır. İsteyen öğrenciler dersleri kayıt altına alabilmişlerdir. Derslerin slaytları, ek kaynaklar, konu ile ilgili videolar, ders sonrası konu ile ilgili sorular Üniversitemizde mevcut Moodle sistemine yüklenmiştir. Yaşanan süreç öğrencilerle sürekli paylaşılmış, Dekanlık tarafından öğrencilerin her an erişip sorularını yönlendirebilecekleri bir WhatsApp grubu kurulmuştur.

Öğrencilerin derslere katılımını izlemek için Dekanlık tarafından bir ekip oluşturulmuş ve her hafta derslere katılım sonuçları değerlendirilmiştir. İlk hafta derslere tam katılan öğrenci oranı %35, hiç katılmayan oranı % 23 bulunmuştur. Öğrencilerin danışman öğretim üyeleri ile toplantı yapılmış ve öğrencilerle iletişim kurularak sorunlar saptanmaya çalışılmıştır. Komite sonu sınavına ek olarak 10 puan katılım puanı eklenmesine karar verilmiş ve öğrencilere duyurulmuştur. İkinci hafta sonunda hiç katılmayan öğrenci sayısı %4'e inmiştir. Sınavların objektif olabilmesi için çoktan seçmeli sorular hazırlanmış,

“Socrative”, “RespondUs”, “Moodle” gibi birkaç çevrimiçi sınav sistemi kullanılmış, her sistem kullanılmadan önce deneme sınavları yapılmıştır. Öğrencilerin öğrenimlerini artırmak ve sınav streslerini azaltmak için Tıp Eğitimi biriminin önerisi ile her komitede ders ağırlığı olan iki anabilim dalı tarafından ödevler verilmiş, ödevlerin ağırlığı komite sınav sonuçlarına %30 oranında yansıtılmıştır.

Çevrimiçi eğitim verdiğimiz komitelerde laboratuvar uygulamalarının yapılamaması sorun oluşturmuştur. Anatomi ve biyokimya laboratuvar uygulaması için video çekimleri yapılarak anlatılmaya çalışılmıştır. Hastane ortamında izlemeleri gereken sterilizasyon-dezenfeksiyon ünitesi gibi uygulamalar da ertelenmek zorunda kalmıştır. Bu uygulamaları 2020-2021 yılının ilk komitesinde tamamlama kararı alınmıştır. Öğretim üyelerimizle 2020-2021 eğitim yılı için olası koşullar göz önüne alınarak bir planlama yapılmıştır. Fakültemizin henüz ilk yılını tamamlamış olması ve ikinci sınıfta eğitim alacak öğrenci sayısının az olması bir avantaj olup COVID-19’a karşı korunma önlemleri alınarak derslerin önemli ölçüde yüz yüze ve tüm uygulamaların küçük gruplar halinde yapılmasına karar verilmiştir. Birinci sınıfa başlayacak öğrencilerin sayılarının daha fazla olması nedeni ile uygulamaların ve interaktif derslerin yine küçük gruplar halinde yapılabileceği düşünülmüştür. Sağlık Bakanlığı ve YÖK tarafından farklı koşullar önerilmezse, tüm sınavlar yüz yüze yapılacaktır.

COVID-19 pandemisinin, gelecek aylardaki seyri konusunda tüm dünyada ve ülkemizde belirsizlik sürmektedir. Her ne kadar aşı çalışmaları umut verse de önümüzdeki eğitim yılının en azından ilk yarısını kapsayan belirsizlik öğretim üyelerinin ve öğrencilerin motivasyonunu olumsuz etkilemektedir. Tıp eğitiminde farklı yöntemler kullanılsa da eğitim başlıca yüz yüze, rol modellik, problem çözme

ve takım çalışması üzerine kuruludur. Öğretim üyesi-öğrenciler, öğrenciler-öğrenciler arasındaki etkileşim ve öğrenme ortamı eğitimde önemli rol oynamaktadır (6). Pandemi, Tıp Fakültelerini eğitimin sürdürülebilmesi için uzaktan eğitime zorlamıştır, birçok üniversite güz dönemi için de çevrimiçi eğitime hazırlık yapmaktadır (7,8). Fakültemizde tüm öğretim üyelerimiz bu konuda büyük bir çaba harcamaktadır ve teorik program çevrimiçi olarak hiç aksamadan sürdürülebilecektir. Küçük gruplar halinde laboratuvar ve diğer uygulamaların yapılması her ne kadar öğretim üyelerine ek yük getirecekse de öğretim üyelerimiz, tıp eğitimi sorumluluğunun bilincinde olup bu yükü kaldıracabileceklerini ifade etmişlerdir. Yüz yüze eğitimin yapılamaması öğrencilerin motivasyonunu da azaltmakta ve bu öğrenci geri bildirimlerinde en çok bildirilen sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Diğer bir sorun da uluslararası öğrenciler arasında yaşanmıştır. Çoğunluğu komşu ülkelerimizden olan öğrencilerin ülkeleri de COVID-19 pandemisinden etkilenmiştir. Bazı öğrencilerin ülkelerine geri dönmek zorunda kalmaları, eğitim ortamından uzaklaşmaları, ülkelerinden çevrimiçi erişimde ve geliş-gidişlerde yaşanan sorunlar birçok ülkede olduğu gibi ilgilerini azaltmaktadır (9,10).

Bu süreçte Tıp Fakültesi Dekanlığı eğitim programlarının çevrimiçi uyarlanmasında, eğitim sürecinin izlemi- geri bildirimlerin değerlendirilmesi ve öğrencilerin sorunlarının saptanmasında aktif olarak rol almış, Tıp Eğitimi biriminde görevlendirilen öğretim üyesi ile birlikte sorunlara çözüm üretmeye çalışmıştır. Üniversitemizde diğer fakültelerin öğretim üyeleri ile “zoom” üzerinden sık sık toplantı yapılmış, fakülteler deneyimlerini paylaşmıştır. Yine hem ülkemizde hem de dünyada süreç içindeki tıp eğitimi yakından izlenmeye çalışılmıştır.

Sonuç

COVID-19 pandemisi nedeni ile tıp fakültesi eğitim-öğreniminde zor bir süreç yaşanmaktadır. Öğrencilerin sadece öğrenmeleri değil, mesleki kimlik gelişimi de olumsuz etkilenmektedir. COVID-19 pandemisi kontrol altına alınsa bile gelecekte olabilecek diğer pandemilere ve afetlere hazırlıklı olmak için ülkemizdeki Tıp Fakültelerinin deneyimlerini paylaşmaları, çözümleri ve yeni çevrimiçi eğitim modellerini birlikte geliştirmelerine gereksinim bulunmaktadır.

Kaynaklar

1-COVID-19, economic impact. <https://www.undp.org/content/undp/en/home/coronavirus/socio-economic-impact-of-covid-19.html>. Erişim 28 Ağustos 2020

2-Loomis K, Amiel JM, Ryan MS, Esposito K, Green M, Stagnaro-Green A, et al. Implementing an entrustable professional activities framework in undergraduate medical education: Early lessons from the AAMC core entrustable professional activities for entering residency pilot. Acad Med. 2017; 92, 765–70

3-Uchida T, Park YS, Ovitsh RK, Hojsak J, Gowda D, Farnan J et al. Approaches to teaching the physical exam to preclerkship medical students: Results of a National Survey, Acad Med. 2019; 94 (1): 129-34

4-Ferrel MN, Ryan JJ. The Impact of COVID-19 on Medical Education. Cureus. 2020;12(3):e7492

5-Tokuç B, Varol G. Medical Education in Turkey in Time of COVID-19. Balkan Med J. 2020;37: 180-1

6-Miles CA, Lee A C, Foggett KA, Nair B. Reinventing medical teaching and learning for the 21st century: Blended and flipped strategies.

Arch Med Health Sci. 2017; 5:97-102

7-COVID-19 Roundup: More universities announce online plans. <https://www.insidehighered.com/news/2020/07/07/coronavirus-roundup-more-universities-announce-plans-largely-online-fall-terms>. Erişim 28 Ağustos 2020

8-Torda AJ, Velan G, Perkovic V. The impact of COVID-19 pandemic on medical education. Med J Aust 2020; 213 (4): 188-188.e1

9-Gill D, Whitehead C, Wondimagegn D. Challenges to medical education at a time of physical distancing. The Lancet. 2020; 396: 77-9.

10-Sandhu P & de Wolf M. (2020) The impact of COVID-19 on the undergraduate medical curriculum, Med Educ Online. 2020; 25(1), 1764740